

Відповідно до ст. 345 Господарського кодексу України кредитні операції полягають у розміщенні банками від свого імені, на власних умовах та на власний ризик залучених коштів юридичних осіб (позичальників) та громадян.

Вищенаведені положення дозволяють зробити висновок про те, що банківські установи становлять важливий сектор як кредитної так і економічної системи держави.

Беззаперечним є той факт, що особливості різнобічної діяльності банку в ринкових умовах можуть бути виражені за допомогою його кредитних функцій, що одночасно розкривають суть банку як специфічного суб'єкта господарської діяльності. Визначення кредитних функцій банку, безперечно, має важливе наукове та практичне значення.

Основними кредитними функціями банків є:

- ✓ посередництво в кредиті;
- ✓ акумулювання вільних коштів і перетворення їх в кредитний капітал;
- ✓ посередництво в платежах (кредитно-розрахункових відносинах);
- ✓ створення кредитних засобів обігу.

Функція посередництва в кредиті полягає у перерозподілі банками грошових коштів, що тимчасово вивільняються в процесі кругообігу капіталів підприємств і доходів громадян. Банки виконують роль посередників між тими суб'єктами ринку, які нагромаджують тимчасово вільні кошти, і тими учасниками економічного обігу, які тимчасово потребують додаткового капіталу. При цьому вирішується протиріччя між розмірами коштів, що пропонуються в позику, та величиною попиту, що на них пред'являється, а також між строком вивільнення коштів у кредитора та строком, на який ці кошти потрібні позичальнику (простежується паралельно і збалансовуюча функція банківської системи).

Таким чином, банки сприяють вільному обігу капіталів в економіці, виходячи із найбільш ефективних сфер їх застосування. Посередництво банків у кредитних відносинах дозволяє також суттєво знизити ризик в економічній системі, оскільки банки мають більш широкі можливості визначення стану платоспроможності позичальників.

Банківський кредит є однією з найбільш зручних та гнучких форм залучення коштів суб'єктами ринку, що дозволяє максимально враховувати потреби конкретного позичальника. Використання кредиту забезпечує розвиток виробництва та збільшення споживання, тобто загальний економічний розвиток.

Функція посередництва у платежах полягає в організації банками безготівкових розрахунків між суб'єктами ринку шляхом перерахування коштів по їхніх рахунках або заліку взаємних вимог. Підприємства, організації, населення, державні установи, утримуючи свої кошти на банківських рахунках, активно використовують їх як засіб взаєморозрахунків, що суттєво знижує загальні витрати обігу в економіці.

Банки беруть на себе відповідальність за своєчасне і повне виконання доручень своїх клієнтів по здійсненню платежів. З цією метою застосовуються найбільш сучасні форми обчислювальної техніки і комунікацій, які дозволяють в оптимальні строки проводити розрахунки та забезпечують надійний контроль за їх здійсненням.

Створення кредитних засобів обігу полягає в тому, що банки на основі кредитно-розрахункових операцій забезпечують потреби господарського обігу належною кількістю платіжних засобів у формі кредитних грошей. Дані операції пов'язані з депозитно-чековою емісією, суть якої полягає в тому, що банк, надаючи кредит клієнту, зараховує суму позики на його розрахунковий рахунок. В межах цієї суми клієнт може одержати готівку або виписувати чеки для розрахунків. У результаті банк по суті створює додаткові платіжні засоби, оскільки видача кредиту передувє збільшенню залишку на поточному рахунку і не супроводжується реальним внесенням коштів до банку. Дана функція банків сприяє підтриманню належної еластичності грошової системи країни, пристосовуючи грошову масу до потреб господарського обігу.

Розглянуті функції перебувають у тісному взаємозв'язку між собою та відображають базові напрями діяльності банків які є важливим інструментом державного регулювання економікою. Однак, ясна річ, ними не вичерпується вся гама найрізноманітніших операцій, які спроможні здійснювати сучасні банки.

УДК 336.713

Білько Т.О.

асистент,

Національний університет
державної податкової служби України,
м.Ірпінь

БАНКІВСЬКІ ПЛАТІЖНІ КАРТИ, ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ І ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) КОШТІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Останнім часом у всьому світі розвиток платіжних систем характеризується поступовим звуженням сфери використання готівки та паперових платіжних документів, переходом до нових платіжних інструментів і сучасних технологій платежів. Електронні гроші широко залучаються до обігу і стають важливим інструментом фінансової інфраструктури економічно розвинених держав.

Платіжним інструментом виступають банківські платіжні картки. Загальні засади здійснення операцій із застосуванням платіжних карток регулюють норми законів України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», іншими законодавчими актами України.

В законі України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» зазначено, що платіжна картка – спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що використовується для ініціювання переказу коштів з рахунка платника або з відповідного рахунка банку з метою оплати вартості товарів і послуг, перерахування коштів зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання коштів у готівковій формі в касах банків через банківські автомати, а також здійснення інших операцій, передбачених відповідним договором.